

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА**

**В.Б. Родченко,
С.С. Родченко**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до організації самостійної роботи та виконання контрольної роботи
з дисципліни

«ГРОШІ ТА КРЕДИТИ»

(для студентів 3 курсу заочної форми навчання
за напрямами підготовки 6.030509 – «Облік і аудит»,
6.030504 «Економіка підприємства», 6.030601 - «Менеджмент»
кваліфікаційного рівня підготовки – бакалавр)

**Харків
ХНАМГ
2009**

Методичні вказівки до організації самостійної роботи та виконання контрольної роботи з дисципліни «Гроші та кредит» (для студентів 3 курсу заочної форми навчання (для студентів 3 курсу заочної форми навчання за напрямками підготовки 6.030509 – «Облік і аудит», 6.030504 “Економіка підприємства”, 6.030601 - «Менеджмент» кваліфікаційного рівня підготовки – бакалавр) / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва.: уклад.: Родченко В.Б., Родченко С.С. – Х.: ХНАМГ, 2009. – 41 с.

Укладачі: к.е.н., доцент В.Б. Родченко,
С.С. Родченко

*Рекомендовано кафедрою економіки підприємств міського господарства,
протокол № 1 від 03.09.2009 р.*

ЗМІСТ

	Стор.
Передмова	4
Мета, предмет та місце дисципліни	5
Зміст дисципліни.	6
Завдання на контрольну роботу з дисципліни «Гроші та кредит»	12
Тестові завдання для поточного контролю знань і вмінь.	15
Контрольні питання з курсу «Гроші та кредит»	32
Поточний і підсумковий контроль знань для студентів 3 курсу заочної форми навчання, напряму підготовки 0502-«Менеджмент», кваліфікаційного рівня підготовки - бакалавр.	38
Методи та критерії оцінювання знань для студентів 3 курсу заочної форми навчання, напряму підготовки 0502 - «Менеджмент», кваліфікаційного рівня підготовки - бакалавр	38
Поточний і підсумковий контроль знань для студентів 3 курсу заочної форми навчання, галузь знань 0305 - «Економіка і підприємництво» за напрямом підготовки 6.030509 – «Облік і аудит» і 6.030504 “Економіка підприємства”, кваліфікаційного рівня - бакалавр	39
Методи та критерії оцінювання знань для студентів 3 курсу заочної форми навчання, галузь знань 0305 - «Економіка і підприємництво» за напрямом підготовки 6.030509 – «Облік і аудит» і 6.030504 “Економіка підприємства”, кваліфікаційного рівня – бакалавр	39
Список літератури	40

ПЕРЕДМОВА

Розбудова в Україні ринкової економіки висунула на перший план економічної науки й практику дослідження і вивчення сутності та механізмів функціонування категорій «гроші» й «кредит». На їх використанні ґрунтується більшість інструментів ринкового господарювання: ціноутворення, розрахунково-платіжні відносини, банківська діяльність, системи економічного стимулювання, комерційний розрахунок, інвестиційна діяльність, оподаткування, фінансовий ринок, страхування тощо. З урахуванням закономірностей функціонування грошей і грошового ринку, банків, банківської системи формується економічна політика держави взагалі і грошово-кредитна політика центрального банку зокрема, здійснюється державне регулювання всіх сфер економічного життя суспільства.

У зв'язку з цим вивчення дисципліни «Гроші та кредит» є необхідною умовою підготовки економістів вищої кваліфікації

Мета, предмет і місце дисципліни

Мета: формування системи базових знань з теорії грошей та кредиту, засвоєння закономірностей функціонування грошового ринку як теоретичної основи державної монетарної політики розвитку банківської справи.

Завдання: вивчення сутності, функцій, концепцій і ролі грошей та кредиту в ринковій економіці, закономірностей функціонування грошового ринку як теоретико-методологічної бази державної монетарної політики, структури та принципів засад функціонування грошової системи, основ побудови банківської системи та операцій банків, закономірностей розвитку та функціонування валютного ринку.

Предмет: грошові та кредитні відносини ринкової економіки.

Модулі змісту: основні положення теорії грошей, грошовий обіг та його регулювання, кредит та кредитна система.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен оволодіти вміннями й знаннями: наукового розуміння історії становлення та стану сучасної системи грошово-кредитних відносин. Студенти повинні опанувати систему знань про дію об'єктивних законів грошового обігу, про мету, завдання та методи державного регулювання сфери грошово-кредитних відносин, свідомо використовувати наукові знання в пізнавальній і професійній діяльності.

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Політична економія	Фінанси підприємств
Мікроекономіка	Фінансовий менеджмент
Макроекономіка	Банківська справа
Основи комерційної діяльності	Фінансовий ринок
	Ціноутворення

Зміст дисципліни

Таблиця 2.1 – Тематичний план навчальної дисципліни

<p>Для студентів 3 курсу заочної форми навчання, галузь знань 0305 - «Економіка і підприємництво» за напрямом підготовки 6.030509 – «Облік і аудит» і 6.030504 «Економіка підприємства», кваліфікаційного рівня підготовки - бакалавр</p>	<p>Для студентів 3 курсу заочної форми навчання, напряму підготовки 0502 - «Менеджмент», кваліфікаційного рівня підготовки - бакалавр</p>
<p>ЗМ 1.1. Основні положення теорії грошей</p>	<p>ЗМ 1.1. Основні положення теорії грошей</p>
<p>Тема 1. Сутність і функції грошей Виникнення грошей. Раціоналістична та еволюційна концепції походження грошей. Розвиток форм вартості та гроші. Роль грошей у розширеному відтворенні. Еволюція форм грошей і грошових відносин. Товарні, металеві та паперові гроші. Кредитні та електронні гроші. Суть грошей. Гроші як особливий товар. Функції грошей: міра вартості; засіб обігу; засіб платежу; засіб нагромадження; свігові гроші. Зміна економічної ролі золота. Ціна золота та гроші. Виникнення та розвиток сучасних грошей. Кредитна природа сучасних грошей. Відмінність між паперовими та кредитними грошами. Функціональні форми грошей. Грошові агрегати.</p>	<p>Тема 1. Походження, сутність і функції грошей Виникнення грошей. Раціоналістична та еволюційна концепції походження грошей. Розвиток форм вартості та гроші. Роль грошей у розширеному відтворенні. Еволюція форм грошей і грошових відносин. Товарні, металеві та паперові гроші. Кредитні та електронні гроші. Суть грошей. Гроші як особливий товар. Функції грошей: міра вартості; засіб обігу; засіб платежу; засіб нагромадження; свігові гроші. Зміна економічної ролі золота. Ціна золота та гроші. Виникнення та розвиток сучасних грошей. Кредитна природа сучасних грошей. Відмінність між паперовими та кредитними грошами. Функціональні форми грошей. Грошові агрегати.</p>
<p>ЗМ. 1.2 Грошовий обіг та його регулювання</p>	<p>Тема 2. Історія розвитку та сучасний стан теорії грошей Розвиток теорії грошей як процес формування наукових шкіл, течій та теорій. Основні питання та періоди (класичний, кейнсіанський, сучасний) розвитку теорії грошей. Сутність номіналістичної та металеві теорії грошей. Теорія “представницької вартості паперових грошей”. Теорія “дестафації” грошей. Формування класичної кількісної теорії грошей та її основні положення. Розвиток поглядів на роль грошей в економіці (Й. Шумпетер, Д. Кейнс). Внесок Д. Кейнса в теорію грошових відносин. Виникнення та зміст монетаризму. Погляди кейнсіанців, монетаристів та представників теорії раціональних очікувань на доцільність здійснення грошово-кредитної політики. Зближення позицій монетаристів та некейнсіанців у поглядах на грошово-кредитну політику.</p>

<p>Тема 2. Грошовий обіг і грошова маса Зміст поняття “грошовий обіг”. Структура грошового обігу. Готівковий та безготівковий обіг. Грошово-розрахунковий, грошово-кредитний та грошово-фінансовий обіг. Взаємозв’язок грошового обігу з системою ринкових відносин. Основні ринки, що обслуговуються грошовим обігом. Грошові потоки, класифікація та механізм балансування. Закон грошового обігу. Швидкість обігу грошей та фактори, що її визначають. Погляди на характер зміни швидкості обігу грошей. Порядок розрахунку швидкості обігу грошей. Попит на гроші. Моделі попиту на гроші К. Маркса, І. Фішера, Кембриджської школи. Д. Кейнс про попит на гроші. Модель попиту на гроші М. Фрідмена. Розвиток кейнсіанського підходу до попиту на гроші в моделях Боумоля — Тобіна і Міллера — Орра. Механізм поповнення грошей в обігу. Поняття емісії грошей. Створення грошей банками. Банківський мультиплікатор. Модель пропозиції грошей. Грошовий мультиплікатор.</p>	<p>ЗМ. 1.2 Грошовий обіг та його регулювання</p>
<p>Тема 3. Грошовий ринок Поняття та функції грошового ринку. Канали прямого та опосередкованого фінансування. Основні групи учасників фінансового ринку. Гроші як об’єкт купівлі-продажу. Вартість грошей. Купівельна спроможність грошей як вираження їхньої вартості. Вартість грошей, що нагромаджуються. Ставка відсотка. Номінальна та реальна ставки відсотка та співвідношення між ними. Вартість грошей і час. Вартість грошей з урахуванням фактора ризику. Складові фінансового ринку. Ринок грошей і ринок капіталів. Характеристика основних інструментів ринку позичкових капіталів та ринку цінних паперів. Рівновага на грошовому ринку. Кейнсіанські й монетаристські моделі рівноваги на грошовому ринку.</p>	<p>Тема 3. Грошовий обіг і грошові потоки Зміст поняття “грошовий обіг”. Структура грошового обігу. Готівковий та безготівковий обіг. Грошово-розрахунковий, грошово-кредитний та грошово-фінансовий обіг. Взаємозв’язок грошового обігу з системою ринкових відносин. Основні ринки, що обслуговуються грошовим обігом. Грошові потоки, класифікація та механізм балансування. Закон грошового обігу. Швидкість обігу грошей та фактори, що її визначають. Погляди на характер зміни швидкості обігу грошей. Порядок розрахунку швидкості обігу грошей. Попит на гроші. Моделі попиту на гроші К. Маркса, І. Фішера, Кембриджської школи. Д. Кейнс про попит на гроші. Модель попиту на гроші М. Фрідмена. Розвиток кейнсіанського підходу до попиту на гроші в моделях Боумоля — Тобіна та Міллера — Орра. Механізм поповнення грошей в обігу. Поняття емісії грошей. Створення грошей банками. Банківський мультиплікатор. Модель пропозиції грошей. Грошовий мультиплікатор.</p>

<p>Тема 4. Грошові системи Сутність та механізм функціонування грошової системи, її відмінність від грошового обороту та грошового ринку. Закономірності еволюції грошових систем від саморегульованих систем повноцінних грошей до систем регульованого державою обігу кредитних грошей. Процес формування грошової системи в Україні. Цілі грошово-кредитної політики і адекватні їм інструменти цієї політики. Сутність проблеми монетизації валового внутрішнього продукту в Україні й проблеми монетизації бюджетного дефіциту і шляхи їх вирішення.</p>	<p>Тема 4. Фінансовий (грошовий ринок) Поняття та функції фінансового ринку. Канали прямого та опосередкованого фінансування. Основні групи учасників фінансового ринку. Гроші як об'єкт купівлі-продажу. Вартість грошей. Купівельна спроможність грошей як вираження їхньої вартості. Вартість грошей, що нагромаджуються. Ставка відсотка. Номінальна та реальна ставки відсотка та співвідношення між ними. Вартість грошей і час. Вартість грошей з урахуванням фактора ризику. Складові фінансового ринку. Ринок грошей і ринок капіталів. Характеристика основних інструментів ринку позичкових капіталів та ринку цінних паперів. Рівновага на грошовому ринку. Кейнсіанські й монетаристські моделі рівноваги на грошовому ринку.</p>
<p>Тема 5. Інфляція і грошові реформи. Сутність, форми прояву й способи виміру інфляції. Наукові дискусії щодо причин інфляції. Механізм впливу інфляції на реальну економіку, її економічні та соціальні наслідки. Завдання та механізм державного регулювання інфляції. Основні особливості інфляційного процесу в Україні в перехідний період. Сутність, завдання та види грошових реформ. Особливості проведення грошової реформи в Україні.</p>	<p>Тема 5. Грошові системи і грошово – кредитна політика Поняття, призначення та елементи грошової системи. Класифікація грошових систем. Система металевих та паперово-кредитного обігів. Проблеми грошової системи України. Типи, зміст та основні інструменти грошово-кредитної політики. Центральний банк як державна установа, що регулює обсяг грошової маси. Фактори, що утруднюють контроль Центрального банку за обсягом грошей. Проблеми узгодження фіскально-бюджетної та грошово-кредитної політики. Сеньйораж та інфляційний податок. Інфляція як наслідок порушень у сфері грошового обігу. Форми інфляції та її вплив на економічні процеси. Грошові реформи як інструмент стабілізації грошового обігу. Цілі та види грошових реформ.</p>
<p>Тема 6. Валютний ринок і валютні системи Поняття валютної системи. Еволюція валютних відносин. Види валютних систем: національна, регіональна, світова. Складові елементи валютних систем. Сучасна світова валютна система та її інститути. Міжнародні ліквідні ресурси. Розвиток європейської валютної системи. Поняття валюти та валютного курсу. Функції валютного курсу. Види та конвертованість валюти. Валютний ринок. Поняття та види валютних операцій. Валютні ризики. Валютне регулювання і валютний контроль. Завдання та методи валютного регулювання. Механізми регулювання валютного курсу, валютна інтервенція, девальвація, ревальвація, котирування валют. Платіжний баланс.</p>	<p>Тема 6. Система безготівкових розрахунків і регулювання готівкового грошового обігу Поняття та складові системи безготівкових розрахунків. Принципи організації безготівкових розрахунків. Способи та форми безготівкових розрахунків. Відкриття рахунків у банках. Види банківських рахунків. Порядок здійснення розрахунків за допомогою платіжних доручень, платіжних вимог-доручень, чеків, акредитивів, векселів і платіжних вимог, інкасових доручень. Регулювання готівкового обігу як складова грошової системи. Недопущення нерегульованого зростання готівки як мета регулювання готівкового обігу. Принципи й складові регулювання обігу готівки. Робота банків з готівкою.</p>

<p>Тема 7. Кількісна теорія грошей і сучасний монетаризм.</p> <p>Розвиток теорії грошей як процес формування наукових шкіл, течій та теорій. Основні питання та періоди (класичний, кейнсіанський, сучасний) розвитку теорії грошей.</p> <p>Сутність номіналістичної та металевої теорії грошей. Теорія “представницької вартості паперових грошей”. Теорія “дестафації” грошей. Формування класичної кількісної теорії грошей та її основні положення.</p> <p>Розвиток поглядів на роль грошей в економіці (Й. Шумпетер, Д.Кейнс). Внесок Д.Кейнса в теорію грошових відносин.</p> <p>Виникнення та зміст монетаризму.</p> <p>Погляди кейнсіанців, монетаристів та представників теорії раціональних очікувань на доцільність здійснення грошово-кредитної політики. Зближення позицій монетаристів та некейнсіанців у поглядах на грошово-кредитну політику.</p>	<p>З.М 1.3 Кредит та кредитна система</p>
<p>З.М 1.3 Кредит та кредитна система</p>	<p>Тема 7. Місце кредиту в ринковій економіці.</p> <p>Кредит як обов’язковий елемент сучасної економіки, як засіб ліквідації невідповідності між часом виробництва, часом обігу грошових коштів та засіб вирішення протиріччя між часовим осіданням коштів і необхідністю їх використання в господарстві.</p> <p>Кредит як економічна категорія і юридичне поняття. Розвиток кредитних відносин. Сутність і функції кредиту. Принципи кредитування. Класифікація кредиту. Форми та види кредиту. Характеристика фінансового, товарного кредитів та кредиту під цінні папери. Роль кредиту в розвитку економіки. Межі кредиту. Теорії кредиту. Природа позичкового відсотка. Відсоток як ціна капіталу та як плата за втрату ліквідності. Види відсотка. Облікова ставка відсотка як інструмент регулювання стану фінансового ринку. Причини коливання ринкової ставки відсотка. Призначення державного, банківського, комерційного та споживчого кредитів.</p>

<p>Тема 8. Кредит у ринковій економіці Кредит як обов'язковий елемент сучасної економіки, як засіб ліквідації невідповідності між часом виробництва, часом обігу грошових коштів та засіб вирішення протиріччя між часовим осіданням коштів і необхідністю їх використання в господарстві. Кредит як економічна категорія і юридичне поняття. Розвиток кредитних відносин. Сутність та функції кредиту. Принципи кредитування. Класифікація кредиту. Форми та види кредиту. Характеристика фінансового, товарного кредитів та кредиту під цінні папери. Роль кредиту в розвитку економіки. Межі кредиту. Теорії кредиту. Природа позичкового відсотка. Відсоток як ціна капіталу та як плата за втрату ліквідності. Види відсотка. Облікова ставка відсотка як інструмент регулювання стану фінансового ринку. Причини коливання ринкової ставки відсотка. Призначення державного, банківського, комерційного та споживчого кредитів.</p>	<p>Тема 8. Кредитна система Вузьке та широке розуміння поняття "кредитна система". Розвиток кредитної системи як наслідок розвитку грошово-кредитних відносин. Передумови формування та структурна схема побудови кредитної системи. Функції кредитної системи. Поняття банківської та парабанківської систем. Виникнення банків та їх економічна сутність. Одно- та дворівневі банківські системи. Центральний банк та його роль в економіці. Функції Центрального банку та його повноваження. Сутність, походження та види комерційних банків. Проблема стійкості банківської системи. Склад парабанківської системи. Характеристика, функції і види спеціалізованих кредитно-фінансових установ. Сутність та призначення поштово-ощадних установ.</p>
<p>Тема 9. Фінансові посередники грошового ринку Сутність та призначення фінансових посередників. Основні видові риси банку. Відміни банку від інших фінансових посередників. Економічні функції банківської системи. Характеристика основних видів небанківських фінансових посередників.</p>	<p>Тема 9. Послуги комерційних банків Призначення комерційних банків в умовах ринкових відносин. Вибір банку для обслуговування. Активні та пасивні операції банків. Розрахунково-касове обслуговування та операції банків з векселями. Кредитні послуги банків як вид банківських послуг. Система та механізм банківського кредитування. Функції та види банківського кредиту. Характеристика депозитних, депозитарних, інвестиційних, консультаційних та інших послуг банків.</p>
<p>Тема 10. Центральний банк Призначення центрального банку. Роль центрального банку у формуванні пропозиції грошей та їх ціни. Об'єктивність виникнення емісійних банків та створення центральних банків. Співробітництво центральних банків світу та наднаціонального центрального банку. Особливість статусу центрального банку. Незалежність центрального банку від органів державної влади, чинники, що визначають його незалежність. Основні напрями діяльності центрального банку. Основні принципи організації та діяльності НБУ. Діяльність НБУ в умовах ринкової трансформації економіки.</p>	<p>Тема 10. Міжнародні валютні відносини Поняття валютної системи. Еволюція валютних відносин. Види валютних систем: національна, регіональна, світова. Складові елементи валютних систем. Сучасна світова валютна система та її інститути. Міжнародні ліквідні ресурси. Розвиток європейської валютної системи. Поняття валюти та валютного курсу. Функції валютного курсу. Види та конвертованість валюти. Валютний ринок. Поняття та види валютних операцій. Валютні ризики. Валютне регулювання і валютний контроль. Завдання та методи валютного регулювання. Механізми регулювання валютного курсу, валютна інтервенція, девальвація, ревальвація, котирування валют. Платіжний баланс.</p>

<p>Тема 11. Комерційні банки. Призначення комерційних банків в умовах ринкових відносин. Вибір банку для обслуговування. Активні та пасивні операції банків. Розрахунково-касове обслуговування та операції банків з вексями. Кредитні послуги банків як вид банківських послуг. Система та механізм банківського кредитування. Функції та види банківського кредиту. Характеристика депозитних, депозитарних, інвестиційних, консультаційних та інших послуг банків.</p>	
<p>Тема 12. Міжнародні фінансово-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною. Характеристика міжнародних валютно-кредитних установ - Світовий банк, Міжнародний валютний фонд. Необхідність та форми співробітництва міжнародних валютно – кредитних установ з Україною. Цілі й основні напрями діяльності регіональних валютно-кредитних установ - Європейський банк реконструкції та розвитку, Європейський інвестиційний банк, Банк міжнародних розрахунків та ін.</p>	

Завдання на контрольну роботу з дисципліни «Гроші та кредит»

Відповідно до навчального плану з дисципліни «Гроші та кредит» для студентів передбачається позааудиторна самостійна робота, яка є важливою формою оволодіння матеріалом і відповідним чином сприяє поглибленню знань за темами. Результати самостійної роботи студент подає викладачеві або на кафедру завчасно на перевірку у вигляді контрольної роботи. Контрольна робота складається з 2-х теоретичних питань і 2-х задач. Номер варіанта вибирають за кінцевим номером залікової книжки студента.

Контрольну роботу виконують на аркушах А4 власноручно або друкується. Об'єм контрольної роботи складає 15-30 сторінок. Кожне питання починається з нової сторінки. Контрольна робота анулюється, а студент отримує нове подвійне завдання, якщо він писав не свій варіант.

Теоретичне завдання.

Перше питання:

1. Основні теорії грошей.
2. грошова система та її елементи в Україні.
3. Форми грошей та їх еволюція.
4. Необхідність і сутність грошей як економічної категорії.
5. Поняття і структура грошового обігу.
6. Загальна характеристика фінансових інструментів.
7. Попит та пропозиція на гроші. Рівновага на грошовому ринку.
8. Походження грошей та їх функції.
9. Ринок цінних паперів. Характеристика основних ЦП в Україні.
10. Причини та форми інфляції.

Друге питання:

1. Походження і сутність кредиту.
2. Функціональні форми кредиту.
3. Методи банківського кредитування.
4. Форми забезпечення кредитів.

5. Небанківські кредитно – фінансові інститути.
6. Міжбанківські об'єднання.
7. Основні теорії кредиту.
8. Загальна характеристика банківських операцій.
9. Поняття, види та призначення комерційних банків.
10. Походження та організація НБУ. Основні його функції.

Практичне завдання.

Перше завдання:

1. Визначте величину окремих грошових агрегатів за умови, що: готівка на руках у населення 250 млрд. грн., готівка в оборотних касах банків – 138 млрд. грн., строкові депозити – 175 млрд. грн., залишки на р/р та поточних рахунках – 130 млрд. грн., кошти за трастовими операціями – 55 млрд. грн..

2. Визначте величину окремих грошових агрегатів за умови, що: невеликі строкові вклади 1630 млрд. дол., великі строкові вклади 645 млрд. дол., чекові внески 448 млрд. дол., без чекові ощадні вклади 300 млрд. дол., готівка 170 млрд. дол.

3. Визначити кількість грошей, необхідних як засіб обігу. Сума цін за реалізовані товари та послуги – 3500 млрд. грн., сума цін товарів та послуг, які продані з відтермінуванням платежу, термін оплати яких не настав – 30 млрд. грн., сума платежів по довгостроковим зобов'язанням, терміни яких наступили – 182 млрд. грн., сума платежів, що взаємозараховуються – 400 млрд. грн., середня кількість обігів грошей за рік 10.

4. Якщо реальний ВВП зростає в 1,2 рази, а грошова маса збільшиться на 8%, то наскільки зміниться рівень цін при незмінній швидкості обігу грошей?

5. Якщо норма обов'язкових резервів становить 100%, то чому буде дорівнювати грошовий мультиплікатор?

6. Відношення готівка – депозити дорівнює 30%, величина депозитів складає 200 млрд. грн.. Чому дорівнює пропозиція грошей?

7. Знайти значення грошового мультиплікатора $M1$, якщо розмір грошової бази становить 600 млн. грн., а величина грошового агрегату $M1$ – 1500 млн. грн.

8. Кожний долар, призначений для комерційних угод, обертається в середньому 4 разів на рік і спрямовується на купівлю кінцевих товарів та послуг. Номінальний ВВП становить 2000 млрд. дол..

Визначити: а) величину загального попиту на гроші, використовуючи вихідні дані з таблиці;

б) величину рівноважної процентної ставки, якщо пропозиція грошей 580 млрд. дол.;

в) величину рівноважної процентної ставки, якщо пропозиція грошей зросла до 600 млрд. дол., скоротилась до 540 млрд. дол.;

г) як зміниться загальний попит на гроші при кожному рівні процентної ставки і рівноважна процентна ставка (при пропозиції 580 млрд. дол.), якщо обсяг номінального ВВП збільшиться на 80 млрд. дол., скоротиться на 120 млрд. дол..

Процентна ставка, %	Величина попиту на гроші, млрд. дол..	
	Зі сторони активів	Загальний попит
16	20	
14	40	
12	60	
10	80	
8	100	

9. Статутний фонд акціонерного товариства складає 500 тис. грн.. і поділяється на прості акції номінальної вартості 20 грн. За звітний період акціонерне товариство використовує з прибутку на виплату дивідендів 50000 грн. Необхідно визначити ставку дивіденду і курс акцій, якщо ставка позичкового відсотка дорівнює 8%.

10. Сумарні резерви комерційного банку складають 220 млн. грн., депозити дорівнюють 950 млн. грн.. Обов'язкова норма резервування депозитів складає 20%. Як може змінитися пропозиція грошей, якщо банк вирішить використовувати усі свої надлишкові резерви для видачі позичок?

Друге завдання:

Протягом місяця фірма користувалась овердрафтом. Місячний оборот коштів характеризується наступними показниками: чисельник – знято з рахунка, знаменник – зараховано на рахунок тис. грн. Плата за овердрафт 0,5 % від суми за кожен день. Виявити стан справ на 01.04 та суму за використанням овердрафтом.

$$02.03 \frac{1040}{360}, 10.03 \frac{900}{480}, 14.03 \frac{0}{1000}, 22.03 \frac{390}{240}, 29.03 \frac{780}{780}, 31.03 \frac{300}{500}.$$

Загальне сальдо за варіантами:

1. 500 тис. грн..
2. 550 тис. грн..
3. 600 тис. грн..
4. 650 тис. грн..
5. 700 тис. грн..
6. 750 тис. грн..
7. 800 тис. грн..
8. 850 тис. грн..
9. 900 тис. грн..
10. 950 тис. грн..

Тестові завдання для поточного контролю знань і вмінь

Як відомо, тест (від англ. test - випробування) – це завдання стандартної форми, виконання якого повинно виявити певні вміння і навички, здатності або інші характеристики. Тести характеризуються певними особливостями, серед яких:

- відносна простота процедури і необхідного обладнання;
- безпосередня фіксація результатів;
- можливість використання як індивідуально, так і для груп;
- наявність встановлених стандартів (норм).

Широкого використання набули тести в кредитно-модульній системі організації навчального процесу. Існує значне різноманіття тестів. При вивченні гуманітарних дисциплін, у тому числі й економічних, як правило, використовуються тести досягнень, серед яких є критеріально – орієнтовні тести.

При роботі з тестами студентам рекомендується уважно ознайомитися з проблемою запитання, а потім, аналізуючи надані відповіді, знайти найбільш правильну (як правило, одну). На деякі питання відповідь багатозначна.

Виберіть правильні відповіді.

1. Яке з наведених визначень найбільш повно відображає сутність економічної категорії «гроші»?
 - а) гроші – це засіб платежу;
 - б) гроші – це специфічний товар, що виконує роль загального еквіваленту;
 - в) гроші – це національна грошова одиниця.

2. Яка з форм власності в сучасному тлумаченні означає «бартер»?
 - а) повна або розгорнута;
 - б) проста або випадкова;
 - в) грошова.

3. Які концепції походження грошей вивчає сучасна економічна наука?
 - а) раціоналістичну;
 - б) діалектичну;
 - в) марксистську.

4. До властивостей грошей відносяться:
 - а) еквівалентність;
 - б) портативність;
 - в) конвертованість.

5. Вартість грошей визначається:
 - а) статусом емітента;
 - б) конвертованістю;
 - в) купівельною спроможністю.

6. Які фактори впливають на зміну вартості грошей у часі?
 - а) девальвація;
 - б) інфляція;
 - в) деномінація.

7. До повноцінних грошей відносять:
 - а) долари США;
 - б) гривні;
 - в) срібні монети.

8. До неповноцінних грошей відносять:

- а) банкноти;
- б) золоті монети;
- в) цінні папери.

9. Які функції виконують гроші?

- а) фіскальну;
- б) розподільчу;
- в) засіб обігу.

10. До абстрактних теорій грошей належить:

- а) сучасний монетаризм;
- б) неокласична кількісна теорія;
- в) номіналістична теорія.

11. До монетаристської теорії грошей належить:

- а) державна теорія;
- б) класична кількісна теорія;
- в) металістична теорія.

12. Класична кількісна теорія грошей була започаткована:

- а) у X ст.;
- б) у XVI ст.;
- в) у XX ст..

13. Основними постулатами класичної кількісної теорії грошей є:

- а) постулат однорідності;
- б) постулат раціональності;
- в) постулат портативності.

14. Формула І. Фішера записується рівнянням:

- а) $MP = V \cdot Q$;
- б) $MQ = P \cdot V$;
- в) $MV = P \cdot Q$.

15. «Кембріджська версія» кількісної теорії грошей виникла в:

- а) США;
- б) Росії;
- в) Англії.

16. Що нове ввів Д. Кейнс у кількісну теорію грошей:

- а) норму процента;
- б) рівень інфляції;
- в) конвертованість валют.

17. Праці якого відомого економіста започаткували формування сучасного монетаризм?

- а) І. Фішера;
- б) М. Фрідмена;
- в) Д. Кейнса.

18. На тлі якого явища сформувався сучасний монетаризм?

- а) безробіття;
- б) політична криза;
- в) інфляція.

19. Які сучасні монетаристські теорії використовували у грошово-кредитній політиці України?

- а) адміністративні методи;
- б) кейнсіанські методи;
- в) марксистські методи.

20. Грошовий оборот це:

- а) рух грошей у процесі розподілу ВВП
- б) рух грошей у процесі виробництва, розподілу, обміну й споживання національного продукту;
- в) рух грошей у процесі здійснення експортно-імпортних операцій

21. Суб'єктами грошового обороту є:

- а) тільки фізичні особи;
- б) тільки юридичні особи;
- в) усі фізичні та юридичні особи.

22. За формою платіжних засобів грошовий оборот структурується на:

- а) валютний;
- б) безготівковий;
- в) фіскальний.

23. Грошовий обіг це:

- а) складова частина грошового ринку;
- б) складова частина грошового обороту;
- в) складова частина грошової маси.

24. Скільки грошових агрегатів застосовують для вимірювання грошової маси?

- а) 2;
- б) 4;
- в) 3.

25. Якщо сума ВВП – 12 млрд. грн., а кількість грошей за агрегатом $M3=2$ млрд. грн., то швидкість обігу грошей V дорівнює:

- а) 24 р/рік;
- б) 10 р/рік;
- в) 6 р/рік.

26. Випуск в обіг грошових знаків називається

- а) інфляцією;
- б) емісією;
- в) деномінацією.

27. Вторинну емісію грошей здійснюють:

- а) комерційні банки;
- б) фондові біржі;
- в) страхові компанії.

28. Грошово-кредитний мультиплікатор – це процес створення:

- а) курсу долара;
- б) повноцінних грошей;
- в) безготівкових грошей.

29. Величина грошово-кредитного мультиплікатора залежить від

- а) курсу долара;
- б) суми резервів комерційних банків;
- в) цін на нафту.

30. На грошовому ринку здійснюється купівля-продаж:

- а) страхових полісів;
- б) нерухомості;
- в) грошей.

31. До фінансових інструментів грошового ринку належать:

- а) кошти місцевих бюджетів;
- б) облігації;
- в) бартер.

32. Інституційна модель грошового ринку включає:

- а) НФКУ;
- б) товарні біржі;
- в) податкові інспекції.

33. За економічним призначенням ресурсів грошовий ринок включає:

- а) товарний ринок;
- б) біржовий ринок;
- в) ринок капіталів.

34. До мотивів попиту на гроші відносять:

- а) трансакційний;
- б) еволюційний;
- в) сезонний.

35. На попит грошей впливають чинники:

- а) середній вік населення;
- б) рівень інфляції;
- в) кількість податків та зборів.

36. На пропозицію грошей впливають чинники:

- а) облікова ставка;
- б) рівень інфляції;
- в) рівень товарних цін.

37. Грошова система це:

- а) встановлена державою форма організації бізнесу;
- б) встановлена державою форма організації грошового обороту в країні;
- в) встановлена НБУ форма організації комерційних банків.

38. У державному секторі грошової системи працюють:

- а) НФКУ;
- б) монетний двір;
- в) валютна біржа.

39. Елементами грошової системи є:

- а) рівень інфляції;
- б) комерційні банки;
- в) масштаб цін.

40. Залежно від форми, в якій функціонують гроші, виділяють наступні типи грошових систем:

- а) ринкові;
- б) закриті;
- в) паперово-кредитного обігу.

41. До само регульованих грошових систем відносять:

- а) систему кредитних грошей;
- б) біметалізм;
- в) валютну систему.

42. Складовими економічної політики держави є:

- а) кон'юнктурна політика;;
- б) демографічна політика;
- в) дефляційна політика.

43. Цілями грошово-кредитної політики є:

- а) тактичні;
- б) експансійні;
- в) соціальні.

44. До інструментів грошово-кредитної політики відносять:

- а) рестрикційну політику;
- б) політику конкуренції;
- в) політику відкритого ринку.

45. Які операції на відкритому ринку буде здійснювати НБУ в рамках проведення експансійної політики?

- а) купувати цінні папери;
- б) продавати цінні папери;
- в) емітувати цінні папери.

46. Для зменшення грошової маси в обігу необхідно:

- а) підвищити норму обов'язкового резервування;
- б) знизити облікову ставку;
- в) стабілізувати ціни.

47. Інфляція – це:

- а) зниження купівельної спроможності грошей;
- б) знецінення грошей внаслідок їх надмірного випуску та переповнення ними каналів грошового обігу;
- в) знецінення національної грошової одиниці щодо іноземної валюти.

48. За формами прояву інфляція поділяється на наступні види:

- а) ревальвація;
- б) девальвація;
- в) деномінація.

49. За темпами знецінення грошей виділяють наступні типи інфляції:

- а) повзуча;
- б) цінова;
- в) нуліфікація.

50. До зовнішніх причин інфляції відносять:

- а) надмірну емісію грошей;
- б) деформацію економіки країни;
- в) війни.

51. До внутрішніх причин інфляції відносять:

- а) надмірні військові витрати;
- б) зростання цін на світовому ринку;
- в) ревальвацію національної валюти.

52. Соціальними наслідками інфляції є:

- а) здійснення неконтрольованої емісії грошей;
- б) знецінення заощаджень;
- в) підвищення доходів пенсіонерів.

53. Економічними наслідками інфляції є:

- а) розбалансування банківської системи;
- б) загострення соціальних суперечностей у суспільстві;
- в) підвищення виробництва.

54. До заходів антиінфляційної політики відносять:

- а) підвищення цін на товари та послуги;
- б) проведення експансійної політики;
- в) фіксація заробітної плати.

55. Грошова реформа - це:

- а) повна чи часткова перебудова банківської системи;
- б) повна чи часткова перебудова валютної системи;
- в) повна чи часткова перебудова грошової системи.

56. За глибиною реформаційних заходів грошові реформи бувають:

- а) деномінаційні;
- б) структурні (повні);
- в) одномоментні.

57. За характером обміну старих грошей на нові грошові реформи поділяють на:

- а) часткового типу;
- б) формальні;
- в) неконфіскаційні.

58. Види грошових реформ:

- а) інфляція;
- б) деномінація;
- в) демонетизація.

59. Акція – це цінний папір:

а) без встановленого строку обігу, що засвідчує внесення певного паю до статутного фонду акціонерного товариства, дає право на участь в управлінні та отримання частки прибутку у формі дивідендів;

б) без встановленого строку обігу, що засвідчує внесення певного паю до статутного фонду акціонерного товариства, дає право на участь в управлінні та отримання частки прибутку у формі дивідендів а також на участь у розподілі майна у випадку ліквідації товариства;

в) з установленим строком обігу, що засвідчує внесення певного паю до статутного фонду акціонерного товариства, дає право на участь в управлінні та отримання частки прибутку у формі дивідендів;

г) без установленого строку обігу, що засвідчує внесення благодійного внеску у розвиток акціонерного товариства і дає право на отримання частини прибутку.

60. Облігації – це:

- а) термінові боргові зобов'язання з фіксованим процентом, за допомогою яких держава, місцеві органи влади мобілізують фінансові ресурси;
- б) безстрокові боргові зобов'язання з фіксованим процентом, за допомогою яких держава мобілізує фінансові ресурси;
- в) безповоротна допомога, за допомогою якої держава, місцеві органи влади, а також підприємства мобілізують фінансові ресурси;
- г) термінові боргові зобов'язання з фіксованим процентом, за допомогою яких держава, місцеві органи влади, підприємства та фізичні особи мобілізують фінансові ресурси.

61. До постійних функцій ринку цінних паперів необхідно віднести:

- а) інвестиційну, власницько-стимулюючу, приватизаційну;
- б) антиінфляційну, приватизаційну;
- в) інвестиційну, власницько-стимулюючу, оперативного регулювання і переливу капіталу;
- г) приватизаційну, антиінфляційну.

62. Який відсоток облігацій від розміру статутного фонду можуть випускати акціонерні товариства:

- а) до 40 %;
- б) не більше 50 %;
- в) не менше 30 %;
- г) не більше 25 %.

63. Емітент – це:

- а) фізична особа, яка від власного імені випускає цінні папери і бере на себе зобов'язання виконати умови, що впливають з умов їх випуску;
- б) юридична особа, яка поширює цінні папери на первинному і вторинному ринках;
- в) юридична особа, яка від власного імені випускає цінні папери та бере на себе зобов'язання виконати умови, що впливають з умов їх випуску;
- г) фізичні та юридичні особи, які поширюють цінні папери на первинному ринку.

64. Первинний ринок цінних паперів – це:

- а) де обертаються раніше емітовані цінні папери;
- б) поділяється на ринок капіталів та ринок кредитів;
- в) на якому відбувається початкове розміщення цінних паперів серед інвесторів.

65. Дивіденд – це:

- а) вид податку;
- б) прибуток, який отримує акціонер за акцією;
- в) вид послуги.

66. Фондова біржа – це:

- а) аукціон;
- б) постійно функціонуючий ринок;
- в) реєструє курси цінних паперів.

67. Брокер – це:

- а) посередник на ринку цінних паперів;
- б) емітує цінні папери з метою отримання додаткових грошових ресурсів;
- в) зводить продавця з покупцем, отримуючи за посередництво комісійні.

68. Дилер – це:

- а) держава;
- б) купує цінні папери від свого ім`я і за свій рахунок з метою їх перепродажу;
- в) посередник на ринку цінних паперів.

69. Теорії кредиту:

- а) раціоналістична;
- б) натуралістична;
- в) еволюційна.

70. Принципи кредитування:

- а) засіб платежу;
- б) перерозподіл вартості;
- в) цільове призначення.

71. Функції кредиту:

- а) розподільча;
- б) регулююча;
- в) перерозподільча.

72. Форми кредиту:

- а) банківська;
- б) грошова;
- в) бартер.

73. Види кредиту:

- а) державний;
- б) товарний;
- в) забезпечений.

74. Кредит, що не забезпечений товарно-матеріальними цінностями називається:

- а) ломбардний;
- б) факторинг;
- в) бланковий.

75. Головним видом кредиту у ринковій економіці України є:

- а) банківський;
- б) міжнародний;
- в) державний.

76. Який вид кредиту надається в товарній формі:

- а) міжгосподарський;
- б) державний;
- в) контокорентний.

77. До різновидів міжгосподарського кредиту відносять:

- а) овердрафт;
- б) комерційний;
- в) урядовий.

78. Інструментом комерційного кредиту є:

- а) дебіторська заборгованість;
- б) основні засоби;
- в) вексель.

79. Види лізингу:

- а) натуральний;
- б) оперативний;
- в) бартер.

80. Види міжнародного кредиту:

- а) урядовий;
- б) державний;
- в) товарний.

81. Чинники, що впливають на розмір процентної ставки:

- а) форма кредиту;
- б) облікова ставка ЦБ;
- в) прибуток банку.

82. Яке забезпечення є найбільш привабливим для банку:

- а) основні засоби;
- б) цінні папери;
- в) готова продукція.

83. За способом сплати відсотків банківські кредити надаються:

- а) за дисконтною ставкою;
- б) за коригованою ставкою;
- в) за змішаною ставкою.

84. Які ланки кредитної системи беруть участь у поповненні маси грошей в обігу:

- а) небанківські кредитні установи та банки?
- б) комерційні банки?
- в) НБУ?
- г) НБУ та комерційні банки?
- д) банки першого рівня та банки другого рівня?

85. Які інституції займаються акумулюванням і постачанням довгострокових капіталів:

- а) фінансові компанії?
- б) центральний і комерційні банки?
- в) пенсійні фонди?
- г) страхові компанії?
- д) центральний банк?
- є) комерційні банки?

86. Які фінансово-кредитні установи спеціалізуються на кредитуванні продажу споживчих товарів:

- а) пенсійні фонди?
- б) трастові компанії?
- в) фінансові компанії?
- г) страхові компанії?
- д) усі комерційні банки?
- є) ощадні банки?

87. Які установи займаються акумуляцією заощаджень своїх членів та взаємним кредитуванням:

- а) спеціалізовані банки?
- б) усі фінансово-кредитні установи?
- в) універсальні банки?
- г) ощадні банки?
- д) кредитні спілки?
- є) фінансові компанії?
- ж) страхові і пенсійні товариства?

88. Кому належить право монопольної емісії банкнотів:

- а) Міністерству фінансів і НБУ?
- б) Міністерству фінансів?
- в) НБУ?
- г) НБУ і комерційним банкам?
- д) Міністерству фінансів, НБУ і комерційним банкам?

89. Які установи належать до спеціалізованих банків:

- а) діяльність яких контролюється спеціальними державними органами?
- б) які належать до парабанківської системи?
- в) які займаються залученням коштів населення?
- г) діяльність яких сконцентрована на обслуговуванні певних сфер економіки чи виконанні певних видів операцій?

90. Головним призначенням ЦБ є:

- а) управління економікою країни;
- б) управління грошовим оборотом;
- в) емісія грошової одиниці.

91. Основними напрямками діяльності ЦБ є:

- а) проведення монетарної політики;
- б) проведення фінансової політики;
- в) проведення антиінфляційної політики.

92. ЦБ як емісійний центр готівкового обороту:

- а) регулює курс національної валюти;
- б) вилучає з обігу фальшиві та зношені гроші;
- в) забезпечує касове обслуговування комерційних банків.

93. ЦБ як банк банків:

- а) здійснює кредитне обслуговування комерційних банків;
- б) регулює грошово-кредитну політику держави;
- в) проводить реорганізацію або ліквідацію комерційних банків.

94. ЦБ як орган банківського регулювання та нагляду:

- а) видає нормативні акти, що регламентують діяльність комерційних банків;
- б) реалізує грошово-кредитну політику держави;
- в) здійснює розрахункове обслуговування комерційних банків.

95. ЦБ як банкір і фінансовий агент уряду:

- а) визначає грошово-кредитну політику держави;
- б) здійснює касове виконання державного бюджету;
- в) здійснює рефінансування комерційних банків.

96. ЦБ як провідник монетарної політики у своїх регулятивних діях застосовує наступні інструменти:

- а) антиінфляційну політику;
- б) валютну політику;
- в) політику відкритого ринку.

97. До структури НБУ входять:

- а) комерційні банки;
- б) фондові біржі;
- в) банк нотно-монетний двір.

98. Принципи функціонування НБУ:

- а) незалежність та економічна самостійність;
- б) підпорядкованість Президенту;
- в) інтегрованість у світову економіку.

99. Функції НБУ:

- а) трансформаційна;
- б) емісійна;
- в) фінансова.

100. Яка з перелічених функцій НБУ є головною?

- а) банк банків;
- б) банк уряду;
- в) провідник монетарної політики.

101. Комерційний банк - це:

- а) фінансовий посередник, що функціонує на першому рівні банківської системи;
- б) фінансовий посередник, що функціонує на другому рівні банківської системи;
- в) фінансовий посередник, що функціонує на третьому рівні банківської системи.

102. За формою власності комерційні банки поділяють на:

- а) колективні;
- б) універсальні;
- в) іноземні.

103. Більшість комерційних банків, що працюють і Україні це:

- а) державні банки;
- б) спільні банки;
- в) акціонерні банки.

104. За діапазоном здійснюваних операцій комерційні банки поділяють на:

- а) кооперативні;
- б) спеціалізовані;
- в) регіональні.

105. Мінімальний розмір статутного капіталу для комерційних банків, що здійснюють свою діяльність на території всієї країни, складає:

- а) 1 млн. євро;
- б) 3 млн. євро;
- в) 5 млн. євро.

106. Іпотечні банки відносять до:

- а) універсальних;
- б) спеціалізованих;
- в) небанківських фінансово-кредитних установ.

107. Банківські операції поділяють на:

- а) універсальні;
- б) страхові;
- в) активні.

108. До пасивних операцій комерційних банків відносять:

- а) випуск власних облігацій;
- б) кредитні операції;
- в) лізингові операції.

109. До залучених коштів комерційного банку належать:

- а) депозити до запитання;
- б) міжбанківські кредити;
- в) статутний фонд.

110. До активних операцій комерційних банків відносять:

- а) запозичення коштів у НБУ;
- б) трастові операції;
- в) вкладення коштів у цінні папери.

111. Традиційними банківськими послугами є:

- а) розрахунково-касове обслуговування клієнтів;
- б) факторингові операції;
- в) аудиторські послуги.

112. Прибутковість комерційного банку залежить від співвідношення:

- а) активних та пасивних операцій;
- б) традиційних та нетрадиційних послуг;
- в) доходів та витрат.

113. До фінансових посередників належать:

- а) валютні біржі;
- б) НБУ;
- в) пенсійні фонди.

114. Базовими операціями грошового ринку є:

- а) страхові послуги;
- б) розрахунково-касове обслуговування;
- в) емісія цінних паперів.

115. Банківська система України за типом побудови є:

- а) однорівнева;
- б) дворівнева;
- в) трирівнева.

116. До структури банківської системи України входять:

- а) страхові компанії;
- б) інвестиційні фонди;
- в) комерційні банки.

117. Функції банківської системи:

- а) перерозподільча;
- б) трансформаційна;
- в) фіскальна.

118. До небанківських фінансово-кредитних установ належать:

- а) комерційні банки;
- б) фондові біржі;
- в) лізингові компанії.

119. На підставі договору з кредитором не депозитне залучення коштів здійснюють:

- а) фінансові компанії;
- б) комерційні банки;
- в) страхові компанії.

120. Механізм залучення коштів інвестиційними фінансово-кредитними установами:

- а) укладання договору між кредитом і позичальником;
- б) продаж власних цінних паперів;
- в) залучення депозитів.

121. Якого року було засновано МВФ?

- а) 1921 р.;
- б) 1944 р.;
- в) 1976 р..

122. З якого року Україна є членом МФВ?

- а) 1992 р.;
- б) 1996 р.;
- в) 2000 р..

123. Які функції виконує МВФ?

- а) зміна грошової системи країни;
- б) регулювання обсягів експортно-імпортних операцій країни;
- в) консультування держав-членів у сфері валютно-фінансових відносин.

124. За якими програмами співпрацює МВФ з Україною?

- а) постулат однорідності;
- б) постулат раціональності;
- в) постулат портативності.

125. Які організації входять до групи Світового банку?

- а) МВФ;
- б) МБРР;
- в) ЄБРР.

126. Мета діяльності Світового банку:

- а) зменшення розміру державного боргу;
- б) зменшення інфляції;
- в) зменшення бідності.

127. Яка з організацій Світового банку здійснює страхування капіталовкладень від політичного ризику?

- а) міжнародний центр урегулювання інвестиційних конфліктів;
- б) міжнародна асоціація розвитку;
- в) багатостороння агенція гарантування інвестицій.

128. МБРР надає Україні:

- а) короткострокові кредити;
- б) середньострокові кредити;
- в) довгострокові кредити.

129. Регіональні міжнародні фінансово-кредитні установи:

- а) Міжнародний банк реструктуризації та розвитку;
- б) Міжнародний банк розвитку;
- в) Міжнародна фінансова корпорація.

130. ЄБРР розпочав свою діяльність:

- а) у 1944 р.;
- б) у 1976 р.;
- в) у 1991 р..

131. Пріоритетний напрям кредитування ЄБРР:

- а) система трансформації економіки держави;
- б) розвиток енергетики;
- в) надання довгострокових кредитів країнами-членами МВФ.

132. Фінансові інструменти ЄБРР:

- а) кредити;
- б) гарантії;
- в) інвестиції;
- г) все перелічено правильно.

Контрольні питання з курсу «Гроші та кредит»

1. Які існують концепції походження грошей та яка з них більш адекватна ринковій практиці використання грошей в економіці?
2. Який спосіб обміну продуктами вигідніший і зручніший для учасників ринку — у формі бартеру чи з допомогою грошей? Чому?
3. Чим гроші відрізняються від звичайного товару?
4. Причини, що зумовили демонетизацію золота.
5. Які функції виконують гроші? Які існують відмінності в іноземній та вітчизняній літературі щодо кількості функцій грошей і з чим вони пов'язані?
6. Чим відрізняються неповноцінні гроші від повноцінних?
7. Що таке вартість грошей як капіталу і в чому вона проявляється?
8. Чому неповноцінні гроші називають ще кредитними?
9. Що таке «електронні гроші»? Що у них є спільного і відмінного від паперових грошей і депозитних грошей?
10. На які три сектори можна розділити грошовий оборот за економічним змістом його потоків?
11. Чому існують два підходи до виміру маси грошей — через грошову базу і через грошові агрегати?
12. Чому в різних країнах застосовується свій набір грошових агрегатів і різне наповнення кожного з них?
13. Чи можна вважати нормальними співвідношення грошових агрегатів М0 і М3 в Україні? Якщо ні, то чому і чим таке співвідношення спричинене?
14. Чи входить до агрегату М0 запас готівки в касах комерційних банків? Обґрунтуйте свою відповідь.
15. Чи входить до агрегату М3 запас грошей, який зберігають комерційні банки на своїх коррахунках у центральному банку? Обґрунтуйте свою відповідь.
16. Що таке грошовий ринок? Чому його називають умовним ринком?
17. Що є інструментом купівлі-продажу на грошовому та на товарному ринках? Які види інструментів використовуються на грошовому ринку?
18. Що таке боргові і неборгові інструменти грошового ринку?
19. Що є спільного між грошовим і товарним ринками?
20. Хто є суб'єктами грошового ринку? Між ким забезпечують зв'язки на грошовому ринку фінансові посередники?

21. Назвіть основні групи фінансових посередників?
22. Чим відрізняється грошовий ринок від ринку грошей, а ринок грошей — від ринку капіталів?
23. Що таке попит на гроші? Це явище залишку чи потоку і чому? Чим відрізняється попит на гроші від попиту на товари?
24. Чим відрізняється попит на гроші від попиту на доходи? Чи обов'язково збільшувати доходи, щоб задовольнити новий попит на гроші?
25. Як пов'язаний попит на гроші зі швидкістю обігу грошей?
26. Чим відрізняються погляди Дж. М. Кейнса і М. Фрідмана щодо мотивів накопичення грошей?
27. Що таке грошова система, чим вона відрізняється від таких понять, як грошовий оборот, грошові відносини?
28. Перелічіть складові грошової системи і коротко охарактеризуйте кожна з них.
29. Як поділяються грошові системи залежно від форми функціонування грошей?
30. Які ви знаєте форми металевих грошових систем?
31. Як відрізняються різновиди біметалізму?
32. Про що йдеться в законі Коперника — Грешема?
33. Назвіть форми золотого монометалізму.
34. Чому після Першої світової війни жодна країна не повернулася до класичної форми золотого монометалізму?
35. Дайте характеристику системи кредитних грошей. Чим вона відрізняється від системи паперових грошей?
36. Яка з грошових систем проіснувала довше — золотий монометалізм чи біметалізм і чому?
37. Які види золотомонетного стандарту Ви знаєте? Дайте коротку характеристику кожному з них.
38. Як запроваджувалася в оборот нова національна валюта України? У чому полягали труднощі її впровадження в оборот?
39. Що таке грошово-кредитна політика? Яке її місце в економічній політиці держави? Як вона пов'язана з грошовою системою?
40. Що є спільного і відмінного між грошово-кредитною політикою і фіскально-бюджетною політикою щодо їх впливу на розвиток економіки?

41. Охарактеризуйте всі інструменти грошово-кредитної політики, які використовує НБУ.

42. Дайте визначення поняття інфляції. Які відмінності існують у трактуванні поняття інфляції?

43. Чи є відмінності в трактуванні суті інфляції кейнсіанцями і монетаристами?

44. У чому полягають причини інфляції. Чому М. Фрідман вважає, що інфляція скрізь і завжди є монетарним феноменом?

45. Що таке повзуча, галопуюча і гіперінфляція?

46. Дайте визначення поняття грошової реформи?

47. Які види грошових реформ Ви знаєте?

48. Назвіть основні особливості грошової реформи в Україні?

49. Що таке валютний курс, які види валютних курсів Ви знаєте?

50. Які чинники впливають на величину валютного курсу та викликають його коливання?

51. Які види курсової політики Ви знаєте? До яких наслідків приводить кожний із напрямів курсової політики?

52. Що таке валютний ринок, які види валютних ринків Ви знаєте? У чому полягають переваги децентралізованого валютного ринку перед централізованим?

53. Назвіть усі функції валютних ринків та види операцій, що виконуються на них.

54. Чи всі поточні операції є операціями спот?

55. У чому полягає специфіка поточних і строкових операцій, у чому переваги і недоліки кожного з цих видів операцій?

56. У чому полягає сутність операцій форвард, ф'ючерс, валютний своп, опціон?

57. Що таке валютна система, валютна політика, валютне регулювання?

58. Назвіть органи валютної політики і валютного регулювання в Україні.

59. Назвіть основні інструменти валютної політики. Чому серед них є інструменти грошово-кредитної політики?

60. Що таке платіжний баланс? Які статті платіжного балансу автоматично не врівноважуються? За рахунок яких джерел здійснюється балансування платіжного балансу?

61. Що таке золотовалютні резерви, яке їх економічне призначення та склад?
62. Що таке Ямайська валютна система? Поясніть механізм її функціонування.
63. Визначте поняття та основні елементи світової та міжнародної валютних систем.
64. Чим відрізняються Бреттон-Вудська та Ямайська валютні системи?
65. Які причини розпаду Бреттон-Вудської валютної системи?
66. Визначте поняття та економічну сутність валютного курсу.
67. Як визначався валютний курс за умов золотого стандарту?
68. У чому різниця між поняттями «міжнародний ринок грошей» та «міжнародний ринок капіталів»?
69. Що означають поняття «євроринок», «євровалюта», «євродолари»?
70. Що таке міжнародний ринок грошей? Які його основні інструменти?
71. У чому полягає сутність кількісної теорії грошей та її внутрішня єдність з номіналістичною теорією? Які напрями в кількісній теорії грошей Ви запам'ятали?
72. У чому полягають основні постулати класичної кількісної теорії грошей?
73. До якого з напрямів кількісної теорії можна віднести американського економіста І. Фішера і чому?
74. Що нового вніс у кількісну теорію український економіст М. Туган-Барановський?
75. Який новий напрям у монетаристській теорії започаткував М. Туган-Барановський? Як назвав він свою теорію грошей?
76. Чим відрізнявся підхід «кембриджської школи» до аналізу кількісного фактора від класичної кількісної теорії І. Фішера?
77. У чому полягає «грошове правило» М. Фрідмана?
78. Що є загальноекономічною причиною необхідності кредиту?
79. Які передумови виникнення кредитних відносин?
80. У чому сутність кредиту? Які існують дискусії щодо сутності кредиту?
81. За якими ознаками відносини між економічними суб'єктами можна віднести до кредитних?
82. Назвіть основні принципи організації кредитних відносин.

83. Які форми кредиту Ви можете виділити і чому?

84. Чим різняться поняття «банківський кредит» і «державний кредит», «банківський кредит» і «споживчий кредит», «забезпечений кредит» і «комерційний кредит»?

85. Яка функція кредиту є найбільш визнаною в економічній літературі?

86. Як класифікується банківський кредит?

87. Ким надається споживчий кредит?

88. У чому полягають економічне призначення та переваги фінансового посередництва?

89. Чи всі види банків виконують посередницьку функцію на грошовому ринку?

90. Що таке базові операції банку і чому банківське законодавство не дозволяє їх виконувати небанківським фінансовим посередникам і одночасно дозволяє банкам виконувати небазові операції.

91. Як можна відрізнити спеціалізований банк від небанківської фінансово-кредитної установи?

92. Що таке банківська система? Чи відрізняються функції і призначення банківської системи від функцій і призначення окремих банків?

93. До якої категорії слід відносити інвестиційні банки — до банків чи до небанківських фінансових посередників і чому?

94. У чому полягає економічне призначення центрального банку?

95. У чому полягає особливість статусу центрального банку?

96. Причини виникнення емісійних банків.

97. Причини і шляхи створення центральних банків.

98. Які банки виникли раніше — комерційні чи центральні? Обґрунтуйте свою відповідь.

99. Що спільного і чим суттєво відрізняються операції комерційних банків від операцій центральних банків?

100. Що таке комерційний банк?

101. За якими ознаками класифікуються комерційні банки?

102. Коли виникли комерційні банки?

103. Етапи розвитку комерційних банків.

104. Функції комерційних банків.

105. Операції комерційних банків.
106. Спеціалізовані комерційні банки, специфіка їх діяльності.
107. У чому сутність пасивних операцій банків?
108. Склад власного капіталу комерційного банку.
109. Статутний фонд комерційного банку і порядок його формування.
110. З чого складаються депозитні ресурси комерційних банків?
111. Що належить до позичених коштів комерційних банків?
112. У чому сутність активних операцій банків?
113. Що таке кредитоспроможність позичальника?
114. За якими ознаками класифікуються банківські послуги?
115. Що таке гарантійні послуги?
116. Трестові послуги банків.
117. Які основні типи програм використовує МВФ у відносинах з Україною?
118. Які інституції входять до Групи Світового банку?
119. Як формуються ресурси МБРР?
120. Дайте характеристику міжнародним регіональним валютно-кредитним організаціям.
121. Які проекти кредитує МБРР в Україні?
122. Які цілі створення ЄБРР? Основні напрями його співробітництва з Україною.
123. Охарактеризуйте основні інструменти фінансування, що застосовує у своїй діяльності ЄБРР?
124. У чому полягає специфіка Банку Міжнародних розрахунків?
125. Які основні функції виконує Банк Міжнародних розрахунків?

Поточний і підсумковий контроль знань

для студентів 3 курсу заочної форми навчання, напряму підготовки
0502 - «Менеджмент», кваліфікаційного рівня підготовки - бакалавр

Види та засоби контролю
Модуль 1. Поточний контроль зі змістових модулів
1. Вибіркове опитування на практичних заняттях
2. Контрольна робота
Підсумковий контроль за модулем 1
Залік (проводиться у вигляді письмового контролю)

Методи та критерії оцінювання знань

для студентів 3 курсу заочної форми навчання, напряму підготовки
0502 - «Менеджмент», кваліфікаційного рівня підготовки - бакалавр

Результати поточної навчальної діяльності з дисципліни “Гроші та кредит” оцінюються таким чином : усне опитування, виконання практичних завдань, оцінювання результатів самостійної роботи студентів, які подаються у вигляді контрольної роботи.

Підсумком вивчення дисципліни є складання заліку, який оцінюється за двобальною шкалою: “залік” або “незалік”.

“Залік” виставляється студентові, який виявив повне знання з поставлених питань, вільно володіння матеріалом, логічно та ґрунтовно відповідає на поставлені питання, вміє застосувати отримані знання для аналізу та розробки практичної діяльності підприємства або виявив повне знання з поставлених питань, але припускається логічної непослідовності або не може застосувати отримані знання при практичному розв’язанні завдань. При цьому, студент вміє виправити неточності відповіді після зауваження викладача та застосувати знання на практиці.

“Незалік” виставляється якщо студент не володіє знанням суттєвих елементів навчального матеріалу, припускається грубих помилок .

В окремих випадках викладач при тестовій формі оцінки знань або при оцінки контрольної роботи студента викладач має право приймати захист студентами їх відповідей.

Поточний і підсумковий контроль знань

для студентів 3 курсу заочної форми навчання, галузь знань 0305 - «Економіка і підприємництво» за напрямом підготовки 6.030509 – «Облік і аудит» і 6.030504 «Економіка підприємства», кваліфікаційного рівня – бакалавр

Види та засоби контролю
Модуль 1. Поточний контроль зі змістових модулів
1. Вибіркове опитування на практичних заняттях
2. Контрольна робота
Підсумковий контроль за модулем 1
Іспит за екзаменаційними білетами, які включають три питання

Методи та критерії оцінювання знань

для студентів 3 курсу заочної форми навчання, галузь знань 0305 - «Економіка і підприємництво» за напрямом підготовки 6.030509 – «Облік і аудит» і 6.030504 «Економіка підприємства», кваліфікаційного рівня - бакалавр

Оцінка “відмінно” відповідає високому рівню компетенції: виставляється студенту, який виявив повне знання з поставлених питань, вільно володіння матеріалом, логічно та ґрунтовно відповідає на поставлені питання, вміє застосувати отримані знання для аналізу сучасних світогосподарських явищ та тенденцій.

Оцінка “добре” відповідає достатньому рівню компетенції: виставляється студенту, який виявив повне знання з поставлених питань, але припускається логічної непослідовності або не може застосувати отримані знання при практичному розв’язанні сучасних проблем міжнародної економічної діяльності. При цьому студент вміє виправити неточності відповіді після зауваження викладача й застосувати знання на практиці.

Оцінка “задовільно” відповідає середньому рівню компетенції: виставляється студенту, який виявив знання суттєвих елементів навчального матеріалу з незначними помилками, але має необхідні знання, щоб виправити їх з допомогою викладача.

Оцінка “незадовільно” виставляється якщо студент не володіє знанням суттєвих елементів навчального матеріалу, припускається грубих помилок.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Гальчинський А.С. Теорія грошей. – К.: Основи, 2003. – 415 с.
2. Гроші та кредит: Підручник / За ред. проф. Б.С.Івасіва. – Тернопіль: Карт – бланш, 2000. – 510 с.
3. Гроші та кредит: Підручник / За ред. Савлука М.І. - К.: КНЕУ, 2002. – 598 с.
4. Демківський А.В. Гроші та кредит: Навч. посібник. -К.: ДАКОР, 2005. – 528 с.

Додаткові джерела

1. Адамик Б.П. НБ і грошово – кредитна політика: Навч. посібник. – Тернопіль: Карт – бланш, 2002. – 278 с.
2. Боринець С.Я. Міжнародні валютно – фінансові відносини: Підручник. – 3 – є вид., стер. – К.: «Знання», КОО, 2001. – 305 с.
3. Кочетков В.М. Гроші та кред.: Навч. – метод. Посіб. - / В.М.Кочетков, Д.Г.Сироцинський, Н.Ю.Андрушко. – 2- є вид. – К.: Вид. Європ. ун – ту, 2002. – 84 с.
4. Гроші та кредит: Навч. – метод. Посібник / М.І.Марун (кер. авт. кол.), М.І.Савлук, М.Ф.Пудовкіна та ін. – К.: КНЕУ, 1999. – 76 с.
5. Савлук М.І. Міжнародні розрахунки та валютні операції: Навч. посібник / О.І.Береславська, О.М.Наконечний, М.Г.Пясецька та ін.; за ред... М.І.Савлука. – К.: КНЕУ, 2002. – 393 с.
6. Лагугін В.Д. Гроші та грошовий обіг: Навч. посіб. – 4 – є вид. перероб. і доп. – К.: Знання, 2002. – 119 с.
7. Шелудько В.М. Фінансів ринок: Навч. посібник – 2 – є вид. випр. і доп. – К.: Знання – Прес, 2003. – 535 с.

8. <http://www.kmu.gov.ua>
9. <http://www.rada.gov.ua>
10. <http://www.me.gov.ua>
11. <http://www.minfint.gov.ua>
12. <http://www.ssmsc.gov.ua>
13. <http://www.ukrstat.gov.ua>
14. <http://www.worldbank.org.ru>

Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до самостійного вивчення дисципліни «Гроші та кредит» (для студентів 3 курсу напрямів підготовки 6.050100 - «Економіка підприємства», 6.050100 - «Облік і аудит» і 6.050200 - «Менеджмент організацій», які навчаються на факультеті післядипломної освіти і заочного навчання). Укл. Гелеверя Є.М. – Х: ХНАМГ, 2008. – 35 с.

2. Методические указания к выполнению контрольной работы по дисциплине «Деньги и кредит» (для студентов 3 курса направлений подготовки 6.050100 - «Экономика предприятия», 6.050100 - «Учет и аудит» и 6.050200 - «Менеджмент организаций», обучающихся на факультете последипломного образования и заочного обучения). Сост. Гелеверя Е.М. – Х: ХНАГХ, 2008. – 20 с.

Навчальне видання

**Родченко Володимир Борисович,
Родченко Світлана Сергіївна**

Методичні вказівки до організації самостійної роботи та виконання контрольної роботи з дисципліни «Гроші та кредит» (для студентів 3 курсу заочної форми навчання(для студентів 3 курсу заочної форми навчання за напрямами підготовки 6.030509 – «Облік і аудит», 6.030504 “Економіка підприємства”, 6.030601 - «Менеджмент» кваліфікаційного рівня підготовки – бакалавр)

Редактор: *М. З. Аляб'єв*
Комп'ютерне верстання: *Ю. П. Степась*

План 2009, поз. 637 М

Підп. до друку 16.11.2009

Формат 60 x84 1/16

Друк на ризографі

Ум. друк. арк. 1,7

Тираж 50 пр.

Зам. №

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків 61002
Електронна адреса: rektorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК № 731
від 19.12.2001